

Nr. A83/009

12 april 1983

OOSTEUROPESE BELANGSTELLING VOOR INTERNATIONALE VREDESBEWEGING VAN
MEDICI

De beweging "International Physicians for the Prevention of Nuclear War" (IPPNW) mag zich verheugen in een uitgebreide belangstelling van Oost-europese zijde. Aangezien binnenkort (17-22 juni a.s.) in ons land het derde IPPNW-congres gehouden wordt is het van belang deze interesse en de daarbij betrokken personen nader te bezien.

OOSTEUROPESE BELANGSTELLING VOOR INTERNATIONALE VREDESBEWEGING
VAN MEDICI

In juni van het vorig jaar zond de Russische televisie een opmerkelijk programma uit. Drie Russische en drie Amerikaanse medische experts hielden voor de camera's een een uur durende discussie over de gevaren van een kernoorlog, waarbij zij erop wezen dat na afloop van zo'n oorlog medisch personeel erg weinig voor de overlevenden kan doen.

De drie Sovjet-artsen die aan de discussie deelnamen waren de oprichters van het Sovjet-comité "Medici ter voorkoming van een kernoorlog".

Hun namen zijn :

- kandidaat-lid van het Centraal Comité van de CPSU
 - plaatsvervangend minister van Gezondheid van de USSR
 - lid van het presidium van de Academie van Medische Wetenschappen
 - lid van de Academie van Wetenschappen
 - directeur van het AL-Unie Cardiologisch Centrum
-
- lid van de Academie van Medische Wetenschappen (afdeling voor Hygiëne, Microbiologie en Epidemiologie).
-
- lid van de Academie van Medische Wetenschappen (afdeling voor Klinische Geneeskunde)
 - directeur van het Vishnevskiy Instituut voor Chirurgie.

is voorzitter en IL'IN vice-voorzitter van het Sovjet-comité "Medici ter voorkoming van een kernoorlog" (SPPNW), maar is bovendien een van de twee voorzitters van de beweging "International Physicians for the Prevention of Nuclear War" (IPPNW). Het IPPNW kent vanuit Sovjet-beïnvloedingsoogpunt gezien een tamelijk uitzonderlijke ontstaansgeschiedenis.

Het gangbare relaas van die ontstaansgeschiedenis luidt als volgt *) :
De Amerikaanse cardioloog Prof _____ schreef in juni 1979 een brief aan _____, waarin hij voorstelde dat Russische en Amerikaanse wetenschappers zouden moeten samenwerken teneinde een kernoorlog te voorkomen. Zijn brief was een uitvloeisel van een discussie over dat onderwerp aan de Harvard Medical School. _____ reageerde positief en een jaar later, in juni 1980, ontstond het IPPNW. De formele oprichting van de beweging vond plaats in Genève in december 1980 tijdens een bijeenkomst van Russische en Amerikaanse wetenschappers.
Het eerste IPPNW-congres werd begin maart 1981 gehouden in Airlie in de staat Virginia (V.S.) en het was pas in september 1981 op een door de West-Duitse artsenvereniging georganiseerd "Medisch congres ter voorkoming van een kernoorlog" in Hamburg, dat _____ geïntroduceerd werd als voorzitter van het SPPNW. Het eerste AL-Unie-congres van het SPPNW vond begin december 1982 plaats, acht maanden na het tweede IPPNW-congres in Cambridge (V.K.). In afwijking van het meer bekende patroon bij Sovjet-beïnvloedingsaangelegenheden werd in dit geval de Russische onderafdeling van een internationale organisatie pas opgebouwd op een moment dat de internationale beweging al een bloeiend bestaan lijdde. Hetzelfde geldt voor vergelijkbare organisaties in andere Oosteuropese landen. Het comité "Artzte der DDR zur Verhütung eines Nuklearkrieges" bijvoorbeeld werd pas eind augustus 1982 opgericht. Maar, zonder twijfel, zal de Internationale Afdeling van het Centraal Comité van de CPSU (IA/CPSU) van het allereerste begin af aan uitermate in deze zaak geïnteresseerd zijn geweest. Het is een bekend gegeven dat de IA/CPSU waar mogelijk van wetenschappelijke kanalen gebruik maakt. Maar in het geval van het IPPNW heeft de rol van de IA meer op het terrein van de "reactie" dan van de "creatie" gelegen.

De televisie-uitzending was een uitstekend voorbeeld van datgene waar de IA/CPSU naar streeft : wetenschappers, experts op een bepaald terrein, afkomstig uit Oost en West, die tot een gelijkkluidende conclusie komen, namelijk dat "slechts onverantwoordelijke mensen kunnen spreken van een beperkt nuclear conflict" en dat wetenschappers "hun stem zouden moeten verheffen tegen het idee dat een kernoorlog mogelijk is", uitlatingen die

*) zie hiervoor onder meer : Frankfurter Allgemeine Zeitung, 6 mei 1982.

op zich geen pro-Sovjetstellingname betekenen maar wel uitstekend door het Sovjetpropaganda-apparaat gebruikt kunnen worden voor anti-Amerikaanse publiciteit *).

Van Amerikaanse zijde namen (de andere voorzitter van het IPPNW) en van de Harvard Universiteit en Prof. van de Tufts Universiteit aan de tv-discussie deel. Ze verbleven op dat moment in Moskou ter bijwoning van een Wereldcongres van cardiologen. die de beide eerstgenoemden met respectievelijk " " en " " aansprak maakte zeer nadrukkelijk duidelijk dat zij oude vrienden waren. heeft in 1967 aan het Eerste Moskouse Medische Instituut gestudeerd, een instituut waarvan op dat moment directeur was. Later, in 1975, was hij opnieuw in Moskou om samen met aan een onderzoeksproject te werken. Met uitzondering van ontmoetten de deelnemers aan het Russische televisieprogramma elkaar opnieuw in oktober van het vorig jaar. Van 29 tot 31 oktober 1982 werd in Den Haag een voorbereidingsbijeenkomst gehouden voor het derde IPPNW-congres. 's plaats werd daar ingenomen door :

- medewerker van de afdeling Wetenschappelijke Samenwerking van de directie Buitenlandse Betrekkingen van het ministerie van Gezondheid
- functionaris van de Russisch-Amerikaanse samenwerkingsovereenkomst op het terrein van Gezondheid.

Maar een waarschijnlijk duidelijker voorbeeld van de grote waarde die in Moskou aan de IPPNW-ontwikkelingen wordt toegekend was de aanwezigheid in Cambridge - ter vervanging van - op het tweede IPPNW-congres van :

- president van de Academie van Medische Wetenschappen
- lid van het bestuur van het Staatscomité voor Wetenschap en Techniek (GKNT)
- lid van de Academie van Wetenschappen
- directeur van het Centrum voor Kankeronderzoek
- voorzitter van de Vriendschapsvereniging USSR-VS
- voorzitter van het Comité voor internationale -prijzen ter versterking van de vrede tussen naties.

*) Inmiddels is door Novosti een boekwerkje uitgegeven onder de titel "De Kernoorlog voorkomen! Sovjet- en Amerikaanse wetenschappers en artsen in een ronde tafelgesprek", waarin uitgebreid verslag van de tv-uitzending wordt gedaan.

De betrokkenheid van _____ en _____ bij het IPPNW-gebeuren duidt op grote belangstelling van CPSU-zijde. Specifieke interesse van de kant van de Internationale Afdeling van de CPSU is af te leiden uit de aanwezigheid van _____ op het eerste *) en de generaal b.d. _____ op de tweede IPPNW-congres. Beide heren treden regelmatig in het kader van IA-activiteit voor het voetlicht. Ter verduidelijking van de vorm die de Sovjet-betrokkenheid aanneemt kan een veelzeggend citaat aangehaald worden van de Pravda-correspondent _____ die de gang van zaken op het IPPNW-congres in Cambridge beschreef :

"De conferentie stelde met nadruk dat een belangrijk deel van het organisatorische en explicatieve werk gedaan wordt door het Sovjetcomité "Medici ter voorkoming van een kernoorlog" **)

is lid van Wereldvredesraad. Dat geldt ook voor :

- directeur van het Frédéric Joliot-Curie Onderzoeksinstituut voor Stralingsbiologie en Stralings-gezondheidszorg
- vice-president van de Hongaarse Vredesraad.

Hij vertegenwoordigde Hongarije op de bovengenoemde voorbereidingsbijeenkomst in Den Haag. Dat was overigens niet de enige keer in 1982 dat hij ons land bezocht. In februari van het vorig jaar was hij aanwezig bij de door het Samenwerkingsverband "Stop de Neutronenbom - Stop de Kernwapenwedloop" georganiseerde besloten conferentie.

Het Oostduitse PPNW-comité zond zijn voorzitter naar Den Haag, het SED-lid

- lid van Academie van Wetenschappen van de DDR
- president van de Vereniging voor Experimentele Geneeskunde.

*) Niet _____ maar _____ leidde in Airlie de Sovjet-delegatie.

**) Pravda, 6 april 1982.

Zijn levensloop is zeer intrigerend. Hij werd geboren in de Oekraïne, was in 1934 actief in Wenen als KPÖ-lid, verbleef van 1936 tot 1950 in de Verenigde Staten en woont sinds 1952 in de DDR waar hij directeur werd van het Instituut voor Fysiologische Chemie aan de Humboldt Universiteit in Oost-Berlijn. Naast de Sovjet-Unie, Hongarije en de DDR zond slechts nog een ander Oosteupees land een vertegenwoordiger naar de bijeenkomst in Den Haag, te weten Tsjechoslowakije.

Zijn naam was :

Het derde IPPNW-congres zal van 17 tot 22 juni a.s. in ons land worden gehouden. De plenaire zitting zal plaatsvinden op 18 juni in de Vrije Universiteit in Amsterdam en zal gevolgd worden door discussie in werkgroepen in het congrescentrum Noordwijkerhout.

Een nieuwe aanwijzing dat de IA/CPSU op IPPNW-terrein slechts inspeelt op de ontwikkelingen en deze niet - mogelijk nog niet - onder controle heeft is het gegeven dat het derde IPPNW-congres gedeeltelijk samenvalt met de "Wereldassemblée voor de vrede en het leven, tegen de kernoorlog" die van 21 tot 26 juni a.s. in Praag wordt gehouden.

Dat het inspelen op IPPNW-ontwikkelingen niet zonder succes is, bleek uit de aanwezigheid van vertegenwoordigers van nationale PPNW-organisaties op de Weense conferentie "Voorstellen ter afwending van het oorlogsgevaar van Europa" (6-9 februari j.l.) die georganiseerd was door het Internationale Comité voor Europese Veiligheid en Samenwerking, een comité met duidelijke banden met de IA/CPSU. Onder die nationale vertegenwoordigers bevond zich , voorzitter van het Finse comité "Medici tegen kernoorlog".

In Wenen werd hij geïntroduceerd als voorzitter van het in 1984 in Finland te houden vierde IPPNW-congres *). In zijn redevoering legde hij nogal wat nadruk op de rol die de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) in de vredesstrijd kan spelen. Het is een bekend gegeven dat het pro-Sovjet-beïnvloedings-apparaat zoveel mogelijk - direct en indirect - relaties met de Verenigde Naties en de daarmee verbonden sub-organisaties tracht te bewerkstelligen. Contacten tussen het IPPNW en de WHO zullen de zaak voor Moskou zodoende alleen nog maar interessanter maken.

*) Van 4 tot 8 juni 1984 in Helsinki en Espoo.